

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jiřího Pally a soudců Mgr. Aleše Roztočila a Mgr. Petra Šuránka v právní věci žalobce: **Ing. J. H.**, proti žalovanému: **Finanční úřad pro Ústecký kraj**, se sídlem Velká Hradební 61, Ústí nad Labem, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 23. 11. 2016, č. j. 15 Af 63/2016 - 28,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků řízení **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Krajský soud v Ústí nad Labem usnesením ze dne 23. 11. 2016, č. j. 15 Af 63/2016 - 28, výrokem I. nepřiznal žalobci osvobození od soudních poplatků, výrokem II. zamítl jeho žádost o ustanovení zástupce a výrokem III. a IV. jej vyzval, aby do 5 dnů od doručení tohoto usnesení, popřípadě do 5 dnů od doručení rozhodnutí Nejvyššího správního soudu o kasační stížnosti proti tomuto usnesení, zaplatil soudní poplatek za žalobu ve výši 3.000 Kč a soudní poplatek za návrh na přiznání odkladného účinku ve výši 1.000 Kč. V odůvodnění usnesení krajský soud shrnul, že již usneseními ze dne 24. 6. 2016, č. j. 15 Af 63/2016 - 7, a č. j. 15 Af 63/2016 - 8, žalobce vyzval, aby ve lhůtě do 5 dnů od doručení uvedeného usnesení zaplatil soudní poplatek za žalobu a za návrh na přiznání odkladného účinku žalobě, načež žalobce požádal o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce. Na výzvu soudu však neposkytl přehled o svých osobních, majetkových a výdělkových poměrech a neunesl tak důkazní břemeno. Krajský soud proto dovodil, že

nemůže vyhovět žádosti žalobce o osvobození od soudních poplatků ani návrhu na ustanovení zástupce.

Ve včasné kasační stížnosti žalobce (dále jen „stěžovatel“) namítl, že mu krajský soud řádně nedoručil napadené usnesení, zkreslil rozhodný skutkový i právní stav, rozhodl na základě domněnek a upřel mu právo vyjádřit se k věci. Stěžovatel konstatoval, že řádně podal včasnou a důvodnou žalobu a dostatečně doložil žádost o osvobození od soudních poplatků a návrh na ustanovení zástupce. Proto stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadené usnesení krajského soudu. Současně požádal o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti a osvobození od soudního poplatku a navrhl, aby mu Nejvyšší správní soud ustanovil pro řízení o kasační stížnosti zástupce.

Usnesením ze dne 13. 12. 2016, č. j. 4 As 241/2016 - 12, Nejvyšší správní soud zamítl návrh stěžovatele na ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti a vysvětlil, že o žádosti o osvobození od soudního poplatku za kasační stížnost nerozhodoval, protože jej stěžovatel není povinen v posuzované věci zaplatit.

V dopise ze dne 15. 12. 2016 stěžovatel poukázal na usnesení ze dne 13. 12. 2016, č. j. 15 Af 63/2016 - 32, kterým Krajský soud v Ústí nad Labem zastavil řízení o žalobě pro nezaplacení soudního poplatku za podání žaloby. Stěžovatel přitom znovu požádal o ustanovení zástupce a osvobození od soudních poplatků (se zpětnou účinností) a sdělil, že mu v řádném jednání dlouhodobě brání závažná překážka, která jej ohrožuje na životě. V závěru svého dopisu uvedl, že nesouhlasí, aby soud rozhodl ve věci samé bez jednání, namítl podjatost všech soudců Krajského soudu v Ústí nad Labem, přičemž navrhl delegaci věci jinému soudu téhož stupně, a uvedl, že výkon nebo jiné právní následky napadeného rozhodnutí by pro něj znamenaly nenahraditelnou újmu a přiznání odkladného účinku se nedotkne nepřiměřeným způsobem nabytých práv třetích osob a není v rozporu s veřejným zájmem, neboť krajský soud rozhodl v příkrém rozporu se skutkovým i právním stavem věci i se svými vlastními závěry.

Nejvyšší správní soud nerozhodoval o další žádosti stěžovatele o osvobození od soudního poplatku a ustanovení zástupce. Soud již stěžovateli vysvětlil v usnesení ze dne 13. 12. 2016, č. j. 4 As 241/2016 - 12, že v posuzované věci není povinen platit soudní poplatek za kasační stížnost. V novém návrhu na ustanovení zástupce stěžovatel toliko obecně konstatoval, že mu v řádném jednání brání závažná překážka, aniž by jakkoliv vysvětlil, o jakou překážku se jedná. Stěžovatel tedy v návrhu na ustanovení zástupce neuvedl žádné nové skutečnosti, o kterých by bylo třeba rozhodnout. Nejvyšší správní soud rovněž nerozhodoval o návrhu stěžovatele na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti, a to z toho důvodu, že přiznáním odkladného účinku se podle § 73 odst. 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „s. ř. s.“) pozastavují účinky napadeného rozhodnutí pouze do skončení řízení před soudem. Rozhodování o návrhu stěžovatele na přiznání odkladného účinku by tedy nemělo žádný smysl za situace, kdy se řízení o kasační stížnosti tímto rozsudkem končí a rozsudek je vydán neprodleně po nezbytném poučení a uplynutí lhůty k podání námitky podjatosti vůči soudcům Nejvyššího správního soudu. Nejvyšší správní soud se nezabýval ani námitkou podjatosti vůči soudcům Krajského soudu v Ústí nad Labem podle § 8 odst. 5 s. ř. s., neboť stejnou námitku již posoudil v usnesení ze dne 31. 8. 2016, č. j. Nao 185/2016

- 18, přičemž vyslovil, že soudci krajského soudu, kterým byla věc přidělena, nejsou vyloučeni z jejího projednání a rozhodnutí.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil v kasační stížnosti. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 4 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud nepřisvědčil námitce, že krajský soud stěžovateli řádně nedoručil napadené usnesení, neboť poštovní doručovatel, v rozporu s § 50 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, na zásilce neuvedl datum vhození zásilky do poštovní schránky. Z doručenky založené ve spisové dokumentaci Nejvyšší správní soud zjistil, že poštovní doručovatel vložil zásilku obsahující napadené usnesení podle § 50 odst. 1 občanského soudního řádu do stěžovatelovy schránky dne 25. 11. 2016 v 8 hodin 25 minut a že mu ji tedy doručil. Podle Nejvyššího správního soudu přitom na zákonnost napadeného usnesení nemá vliv, zda doručovatel vyznačil tento časový údaj i na zásilce, kterou vložil do schránky. Tato otázka by mohla být relevantní nanejvýše pro posouzení otázky, zda stěžovatel včas splnil povinnosti, které mu napadeným usnesením uložil krajský soud, což ovšem není předmětem řízení v nyní posuzované věci.

K námitce, že krajský soud rozhodl na základě zkresleného skutkového a právního stavu, respektive na základě domněnek, ke kterým se stěžovatel nemohl vyjádřit a které jsou v rozporu s předloženými podklady, Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že stěžovateli již několikrát vysvětlil, například v rozsudku ze dne 9. 10. 2014, č. j. 4 Afs 177/2014 - 24, že český právní řád soudům neukládá, aby s účastníky řízení konzultovaly své úvahy. Stěžovatel měl možnost přednést veškerá svá tvrzení a nahlížet do spisu. Skutečnosti a úvahy uvedené v odůvodnění napadeného usnesení jsou koherentní a podložené spisovým materiálem.

Nejvyšší správní soud opakovaně konstatuje, že podle § 36 odst. 3 s. ř. s. „[ú]*častník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků. Přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne. Přiznané osvobození kdykoliv za řízení odejme, popřípadě i se zpětnou účinností, jestliže se do pravomocného skončení řízení ukáže, že poměry účastníka přiznané osvobození neodůvodňují, popřípadě neodůvodňovaly. Přiznané osvobození se vztahuje i na řízení o kasační stížnosti.*“ Základní podmínku pro osvobození od soudních poplatků tedy tvoří povinnost žadatele doložit, že nemá dostatečné prostředky. Tuto podmínku však stěžovatel v průběhu celého řízení před Krajským soudem v Ústí nad Labem nesplnil, neboť nepředložil žádné doklady, které by osvědčovaly jeho špatnou finanční situaci. Podle konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu „[p]*ovinnost doložit nedostatek prostředků je jednoznačně na účastníkovi řízení, který se domáhá osvobození od soudních poplatků (§ 36 odst. 3 s. ř. s.). Pokud účastník tuto povinnost nesplní, soud výdělkové a majetkové možnosti sám z úřední povinnosti nezjišťuje*“ (srov. usnesení tohoto soudu ze dne

25. 1. 2005, č. j. 7 Azs 343/2004 - 50, publ. pod č. 537/2005 Sb. NSS). Nejvyšší správní soud uzavírá, že stěžovatel věrohodně a úplně neprokázal svou majetkovou a výdělkovou situaci. Stěžovatel nedoložil, že nemá dostatečné prostředky, proto krajský soud rozhodl správně, pokud mu osvobození od soudních poplatků nepřiznal a vyzval jej k jejich zaplacení.

Podle § 35 odst. 8 věta první s. ř. s. „[n]*avrhovateli, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to nezbytně třeba k ochraně jeho práv, může předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát; hotové výdaje zástupce a odměnu za zastupování osoby uvedené v odstavci 2 platí v takovém případě stát.*“ Prvotní podmínkou pro ustanovení zástupce soudem je tedy existence předpokladů pro osvobození od soudních poplatků. Jak již bylo uvedeno výše, stěžovatel znemožnil objektivní posouzení svých aktuálních poměrů a nedoložil, že nemá dostatečné prostředky. Existence předpokladů pro osvobození od soudních poplatků tak nebyla prokázána, tudíž nebyla splněna ani podmínka pro ustanovení zástupce soudem. Krajský soud proto rozhodl správně, pokud návrhu žalobce na ustanovení zástupce nevyhověl.

S ohledem na všechny shora uvedené skutečnosti dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji podle § 110 odst. 1 věty druhé s. ř. s. zamítl. O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. ve spojení s § 120 téhož zákona. Stěžovatel nebyl v řízení úspěšný a žalovanému v něm žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly. Proto Nejvyšší správní soud vyslovil, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů tohoto řízení.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 4. ledna 2017

JUDr. Jiří Palla
předseda senátu